

Frumvarp til laga um breytingar á framfærslulögum 1935 og frumvarpið með breytingum Bjarna Benediktssonar

Bjarni Benediktsson – Frumvarp til laga um breytingar á framfærslulögum 1935 og frumvarpið með breytingum Bjarna Benediktssonar – Framfærslusveit – Stjúpfaðir – Afplána fúlguna – Vinnuhæli - Meðlag

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-3, Örk 2

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

F r u m v a r p

til laga um breyting á framfærslulögum nr. 135, 31. desember 1935.

1. gr. *ant. m. 362.*

Aftan við fyrri málsgrein 4. gr. laganna bætist:

Framfærslusveit barnsföður er eigi skylt að greiða meðlag með barni hans, nema stjúpfæðir barnsins sé framfærsluþurfi.

2. gr.

Aftan við 6. gr. bætist:

Samf.

Sama skylda hvílir á kjörforeldrum og kjörbörnum.

Aftan við sömu grein bætist ný málsgrein svohljóðandi:

Nú færast foreldrar eða börn undan að inna þessar skyldur af hendi, og er þá framfærslunefndum skylt að krefjast úrskurðar yfirvalds um getu þeirra og meðlagsgreiðslur. Úrskurði yfirvalds má, innan 6 vikna frá birtingu, áfrýja til atvinnumálaráðherra.

Breytist hagr hlutaðeigenda, má krefjast nýs úrskurðar.

Löstaðsk. um á met lögunum.

3. gr.

Aftan við 13. gr. komi:

Samf. - að því að sé ekki met - og ástæða - er ekki maldomin.

Ath. 3. mgr. 7. og. 1. ad matun skipti ekki alveg frá framfærsluþurfi.

nema bólfestan sé tekin samkvæmt ráðstöfun framfærslu-

nefndar eða hreppsnefndar.

Ath. 15. 2. mgr. hvort met þú sé ekki að öðru lagi framfærsluþurfi á vaxandi.

4. gr.

21. gr. orðist þannig:

X

Nú er manni, sem á framfærslurétt hér á landi, veittur framfærslustyrkur hjá sendiherra Íslands í Kaupmannahöfn eða hjá öðrum umboðsmönnum ríkisins erlendis, og skal þá greiða þann styrk úr ríkissjóði. Kostnaður við heimflutning frá útlöndum greiddist sömuleiðis úr ríkissjóði fyrir þann styrkþega og skyldulið hans, sem ofangreindir umboðsmenn annast, ef kostnaðurinn fæst ekki á annan hátt greiddur.

5. gr.

22. grein laganna orðist þannig:

Ath. hvort ekki sé rétt að líta þegarstj. eða einhverjum hvernig manni kvæða upp nishurtum.

Þegar ekkja, sem rétt á til framfærslu hér á landi og börn hefir á framfæri sínu, eitt eða fleiri, á við þau kjör að

búa, að hún er ekki einfær um að kosta framfærslu og uppeldi þeirra, á hún rétt á, að valdamaður úrskurði henni meðlag samkvæmt lögum þessum, enda hafi viðkomandi framfærslunefnd eða hreppsnefnd mælt með beiðni hennar um það.

6. gr.

24. gr. laganna orðist þannig: X

Upphæð meðlags samkvæmt hverjum meðlagsúrskurði skal vera jöfn meðalmeðlagi í þeirri sveit eða kaupstað, sem barnið á heimili í.

7. gr.

Aftan við síðari málsgrein 33. gr. komi:

Eigi að síður er sjúklingum sjálfum eða framfærslumanni hans skylt að greiða, eða endurgreiða, sjúkrakostnaðinn, að svo miklu leyti, sem honum er unnt, og má skjóta mati á getu hans til úrskurðar yfirvalds og áfrýja þeim úrskurði - innan 6 vikna frá birtingu - til atvinnumálaráðherra.

8. gr. X

Síðasta málsgrein 41. gr. orðist þannig:

Ekki má sveitarstjórn skilja hjón samvistum án leyfis þeirra, nema um stundarsakir sé, vegna atvinnusóknar.

9. gr. X

Aftan við aðra málsgrein 48. gr. komi:

Skylt er kaupgreiðanda eða atvinnurekanda að greiða sveitar-~~eða þéttstjórn~~ ^{þéttstjórn}, ef hún krefst, kaup eða aflahlut framfærsluþurfa, sem hún telur ekki kunna með fé að fara. Leitað getur framfærsluþurfi úrskurðar yfirvalds, ef hann telur sig misrétti beittan, og má skjóta þeim úrskurði til atvinnumálaráðherra.

10. gr.

50. gr. orðist þannig:

Sá, sem þiggur framfærslustyrk og er þó vinnufær, er skyldur að fara, ^{hvert á land sem er} ~~hvert á land sem er~~, í viðunanlega vist eða til atvinnureksturs við viðunanleg skilyrði ^{og} ~~og~~ vinna hverja þá vinnu, sem sveitarstjórn ákveður og honum er ekki um megn, meðan hann er ekki fær um, án sveitarstyrks, að framfleyta sér og þeim, er hann

Þráskauti: lögreglustjóra má skjóta til
ráðherra.

Éta vinurkæli, sem hefur verið
áð reður.

Ath. vitun lög af sturkum er fengin met
virkum áta af sturkþegi matin ekki
i sturkþega vinur.

á fram að færa að lögum. Ákvæði sveitarstjórnar er hann skyldur til að hlýða fyrst um sinn, enda þó hann vilji ekki kannast við, að vist sú eða vinna sé viðunanleg, er honum var boðin, en málið getur hann jafnframt kært fyrir lögreglustjóra, ~~er~~ sker úr því, eftir að hafa leitað álits tveggja óvilhallra manna og verklyðsfélags á staðnum, ef slíkt er til.

Á sama hátt getur framfærsluveit styrkþega látið hann vinna af sér barnsfúlgu þá, er hún hefir orðið að borga með barni hans skilgetnu eða óskilgetnu, hafi hann ekki fyrir konu og börnum að sjá eða látið hann afplána fúlguna í fangelsi við venjulegt fangavíðurveri og við skylduvinnu á vinnuhæli ríkisins, og ákveður hlutaðeigandi lögreglustjóri með úrskurði, hve lengi fangelsisvistin skuli standa, þó svo, að í stað hverra 200 kr. komi aldrei meira en 20 daga fangelsi.

Arður af vinnu fangans fellur til ríkissjóðs, enda greiði hann kostnað allan af fangelsisvistinni.

Nú hefir ^{heimilissveit barnsmeðla} framfærsluveit ekki fengið meðlag greitt fyrir þá sök, að ókunnugt hefir verið um dvalarstað greiðanda, eða hann hefir komist undan lagaaðförum, og er þá þeirri sveit, sem ekki hefir fengið styrk sinn endurgoldinn, heimilt, er greiðandi kemur síðar fram, að ganga að þeim framfærsluhéruðum, er hann kann að hafa átt, meðan ekki náðist til hans. X

11. gr.

Aftan við 1. málsgrein 55. gr. komi: X

Kröfu um endurgreiðslu skal ^{gefa} gefa út innan 6 vikna frá styrkveitingunni, ella fellur kröfurétturinn niður.

12. gr. X

Í stað síðustu málsgreinar 58. gr. komi ný málsgrein svohljóðandi:

Það framfærsluhérað, sem barnsfaðirinn á lögheimili í, þegar barnsmeðlagið fellur í gjalddaga, skal inna endurgreiðsluna af hendi.

13. gr.

59. gr. orðist þannig:

Skylt er barnsföður að endurgreiða meðlag með barni sínu - skilgetnu eða óskilgetnu - heimilissveit sinni eða þeirri sveit,

er greitt hefir það fyrir hann til dvalarsveitar barnsins, móður þess eða annars framfærslumanns, sé hann þess unkominn að dómi ~~hreppsnefndar~~ ^{sveitarstjórnar} eða ~~bæjarstjórnar~~ ^{framtærslu nefnd}.

Skylt er kaupgreiðanda eða atvinnurekanda að greiða ~~sveitarstjórn~~ ^{hreppsnefnd} ~~eða bæjarstjórn~~ ^{framtærslu nefnd} samkvæmt kröfu hennar kaup eða aflahlut manna þeirra, er um ræðir í 1. málsgrein, til lúkningar úrskurðudum meðlögum.

Nú vanrækir kaupgreiðandi eða atvinnurekandi að verða við slíkri kröfu, og ber hann þá ábyrgð gagnvart ~~sveitarstjórn~~ ^{hreppsnefnd} eða ~~bæjarstjórn~~ ^{framtærslu nefnd} á meðlagsskuldinni alt að þeirri upphæð, er hann hefir greitt barnsföður, eftir að krafa ~~sveitar~~ ^{hreppsnefnd} ~~eða bæjarstjórnar~~ ^{framtærslu nefnd} barst honum.

14. gr.

62. gr. orðist þannig:

Nú giftist móðir barns, er meðlag hefir tekið skv. meðlagsúrskurði, og fellur þá sjálfkrafa úr gildi réttur hennar til að krefjast meðlagsgreiðslna af heimilissveit sinni, nema svo sé ástætt, sem segir í niðurlagi 4. gr. 1. mgr. ^{stjórplad i barnnum er framfærslu þess, en þá skal framfærsluálagt 5. mgr. skilgreint með lögum.}

65. gr. orðist þannig:

Nú hefir þurfamanni eða atvinnuleysingja verið ráðstafað af framfærslunefnd eða hreppsnefnd í annað framfærsluhérað, og vinnur hann sér þá eigi sveit í hinu nýja héraði, fyr en í fyrsta lagi að 5 árum liðnum. Ber þeirri sveit, er ráðstafaði honum til dvalar, að kosta framfærslu hans fyrstu 4 árin, ef með þarf, hvort sem hann þarf árlegan styrk eða ekki, og eftirleiðis meðan hann þarf árlegan framfærslustyrk. Komist innflytjandinn af árlangt án styrks, eftir að 4 ára dvölinni er lokið, öðlast hann framfærslurétt í dvalarsveitinni.

Dvalarsveit er skylt að greiða innflytjandanum nauðsynlegan styrk, ef hann óskar þess fremur en að hafa bein skifti við framfærsluhérað sitt, en skylt er framfærsluhéraði að endurgreiða þann styrk að fullu. Ber atvinnumálaráðuneytið ábyrgð á skilsamlegri endurgreiðslu styrksins til dvalarsveitarinnar, ef ráðstöfunin hefir verið gerð með vitund þess og samþykki.

16. gr.

Upphaf 66 greinar orðist þannig:

Nú þarfnast maður framfærslustyrks áður en ^{1 ári} ~~4~~ ~~mánuðir~~ eru liðin frá því hann fluttist til þess framfærsluhéraðs, er hann á heima í, án þess um ráðstöfun skv. 65. gr. sé að ræða, og skal þá hreppsnefnd eða framfærslunefnd láta valdsman rannsaka eftirfarandi atriði:

17. gr.

1. málsg. 67. gr. breytist þannig, að á eftir orðunum: "í aðra sveit" komi sem innskot: að því er ætla má - - . Og sömuleiðis í stað orðanna: "fyrstu 3 árin" komi: fyrstu 10 árin.

18. gr.

68. gr. breytist þannig, að í stað orðanna: "í því augnamiði" komi: að því er ætla má í þeim tilgangi - - .

19. gr.

Í 70 gr. laganna falli niður setningarnar:

"og loks um skattmat allra fasteigna í hverjum hreppi, sem skatt ber að greiða af síðastliðid ár".

20. gr.

72. gr. laganna hljóði þannig:

Eftir skýrslum þeim, sem um getur í 70. gr., reiknar atvinnuálagaráðuneytið út, hver er meðalframfærslukostnaður í hvorum jöfnunarflokknum fyrir sig. Skal það gert á þann hátt, að miða að $\frac{1}{6}$ hluta við tölu karla og kvenna á aldrinum frá 18-60 ára, að $\frac{1}{2}$ hluta við skattskyldar tekjur og að $\frac{1}{3}$ hluta við skuldlausar eignir.

21. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

22. gr.

Þegar lög þessi hafa öðlast staðfestingu konungs, skal færa þau inn í meginmál framfærslulaga nr. 135, 31. desember 1935, og gefa þau út svo breytt.

Greinargerð.

Við framkvæmd framfærslulaganna frá 1935 hafa komið í ljós annmarkar á þeim, sem frumvarp þetta á að ráða verulega bót á, ef það verður að lögum.

Þá er og sýnt, að fátækrabyrðin, á einstökum héruðum og á þjóðinni í heild, er svo þung, að hefjast verður handa til úrbótar.

Nýja framkvæmd þjóðholla og skynsamlega verður að hefja. Sú framkvæmd verður ekki búin til með lögum, en lagastafirnar mega ekki vera henni til fyrirstöðu. Þvert á móti verður hún að eiga stoð í lögum. Breytingar þær, sem í frumvarpinu felast, eru miðaðar við það að búa nýrri framkvæmd þannig í hendur.

Athugasemdir og skýringar við einstakar greinar.

Um 1. gr.

Sjálfsagt er að fyrsta skylda hvíli á föður að gefa með barni. Þrjóti hann, komi til stjúpföðurskyldunnar. Verði stjúpfaðir ósjálfbjarga, sé framfærsluveit föðurins fyrst kræf.

Þetta mun og vera í samræmi við hæstaréttardóm, en ekki ljóst af lögnum, eins og nú eru þau.

Um 2. gr.

Aðalatriðið þetta: Lögin verða að bera skýrt með sér skyldur foreldra og barna. Nú algengt, að skyldan sé vanrækt. Jafnvel ekki dæmalaust, að hálaunamenn láti foreldri þiggja. Rétt þykir að skylda framfærslunefndir, til að krefjast úrskurðar, því þær hafa sýnilega gengið linlega fram í þessu efni.

Um 3. gr.

Viðbót þessi er til samræmis við ákvæði 15. og 16. gr. þessa frumvarps.

Um 4. gr.

Eftir núgildandi 21. gr. framfærslulaganna gengur ís-

lenska ríkið lengra en önnur ríki í því að taka á sig framfærsluskyldu Íslendinga erlendis.

Í frumvarpinu er greinin færð til samræmis við alþjóðareglur.

Um 5. gr.

Grein þessi felur í sér breytingu á þá leið að gera valdsmann nokkru háðari álitni framfærslunefndar um þörf ekkju fyrir meðlag. Er þetta upptekið að gefnu tilefni reynslunnar í hinum fjölmennari bæjum.

Um 6. gr.

Í greininni er lagt til, að meðlagsupphæð í úrskurði verði miðuð við meðalmeðlag í dvalarsveit barns, en ekki dvalarsveit móður, ef ekki er um sömu sveit að ræða. Er það auðskiljanlega réttlátara og í samræmi við reglur um greiðslur annara meðlaga.

7. gr.

Þessi viðbót 33. gr. er byggð á þeirri reynslu, að margir hafa misskilið greinina, eins og hún er og litið svo á, að ábyrgðarskyldur framfærsluhéraðs fyrir sjúka menn sé sama og endanleg greiðsluskylda.

8. gr.

Breytingin á að útiloka það, að giftur maður geti neitað að fara að heiman t.d. í vegavinnu eða í ver.

9. gr.

Þessi viðbót 48. greinar nógildandi laga þarf varla skýringar.- Framfærslunefndir verða að fá rétt til þess að ráða yfir aflafé manna, sem ekki kunna með fé að fara og eru á sveit. Fjárræðissvifting sú, sem gert er ráð fyrir í 49. gr., er hvorttveggja fyrirhafnarsöm og óhagkvæm í ýmsum tilfellum, enda upplýst af framfærslunefndum, að hún hefir ekki verið notuð, þrátt fyrir nauðsyn á takmörkun fjárráða margra þurfamanna.

10. gr.

Aðalbreytingarnar eru:

A. Orðin: "og greidd með venjulegu kaupgjaldi á þeim stað" falli niður. Þessi orð geta verið því til fyrirstöðu, að

sveitarstjórn geti komið annmarkamanni lítt verkhæfum, að vinnu, en eru óþörf, þar sem þurfamanninum er tryggt síðar í greininni, að mál hans komi fyrir valdsmann, verklyðsfélag og 2 óvilhalla menn, ef hann telur sig misrétti beittan.

B. Þurfamanni er gert að skyldu að fara hvert á land sem er í viðunanlega vist eða til atvinnureksturs við viðunanleg atvinnuskilyrði, eftir ráðstöfun framfærslunefndar.

Þetta eru nauðsynleg ákvæði, því telja má fullt útlit fyrir að flytja verði fólk með valdboðum af flæðiskerjum, sem það hópast á, til bjarglegri staða.

C. Að gefnu tilefni eru hér upp tekin skýr ákvæði um, að önnur málsg. 50. gr. núg. laga nær jafnt til feðra skilgetinna og óskilgetinna barna.

D. Í síðustu málsgrein er framfærsluhéraði, sem orðið hefir að greiða barnsmeðlag fyrir mann, sem tafir hafa orðið við að fá vitneskju um, hvar dvalið hefir, heimilað að ganga að þeim framfærsluhéruðum, þó fleiri séu, sem barnsfaðir hefir átt, meðan á eftirgrenslan stóð. Þetta er eðlilegt ákvæði, sem vantað hefir.

Um 11. gr.

Hér er endurgreiðslukröfu settur fyrningarfrestur, sem vantað hefir.

Um 12. gr.

Breytingin skýrir sig sjálf. Réttara að það framfærsluhérað greiði fyrir manninn, sem var ábyrgðarskyld, þegar meðlagið féll í gjalddaga, heldur en að hann dragi með sér skuld og ábyrgðarskyldu frá einu héraði í annað.

Um 13. gr.

Reynsla hefir sýnt, að margir barnsfeður reyna að svíkjast undan því að gefa með börnum sínum. Er með tillögu þessari um breytingar á 59. gr. fátækralaganna allmikið bætt aðstaða oddvita og bæjarstjóra til þess að innheimta meðlög hjá þeim.

Um 14. gr.

Breyting þessi á 62. gr. framfærslulaganna er miðuð við það, að móðir, er giftist, geti ekki krafist framfærslusveit

barnsföður síns um meðlag, nema stjúpfaðir þess verði sveitar-
purfi. Er þetta til samræmis við tillögu í 1. gr. þessa frum-
varps. Hversvegna ætti að veita rétt til meðlags af almannafé
fólki, sem þarfnast þess ekki?

Um 15. gr.

Grein þessi er byggð upp með tilliti til þeirrar nauð-
synjar, er virðist vera fyrir hendi og með ári hverju færast í
aukana, að fólki verði ráðstafað frá byggðarlögum, sem ekki veita
því lífsskilyrði, á staði, sem eru vænlegri fyrir það til sjálf-
bjargar. Má benda á, að skynsamlegt gæti verið að ráðstafa ein-
hverjum af atvinnuleysingjum og þurfamönnum bæjanna í byggðahverfi
við góð skilyrði í sveit.

Ef því líkir fólksflutningar yrðu uppteknir, væri ekki
rétt, að á innflutningshéraðið félli strax framfærsluskylda fólks-
ins. Er í greininni leitast við að finna eðlilegt form fyrir
slíku, er bæði sé til öryggis fyrir dvalarsveitina og hið fátæka
fólk.

Ákvæðið um ábyrgð ráðuneytisins er sett, af því líklegt
má telja, að afskipti yfirstjórnar fátækramálanna komi til, ef
um meiriháttar flutninga fólks yrði að ræða, og hinsvegar oft
torvelt fyrir dvalarsveit að ná útlögðu fé hjá framfærslusveit,
einkum ef um langan veg er að sækja.

Um 16. gr.

Breytingin er sú, að inn í greinina er tekin nauðsyn-
leg tilvitnun í næstu grein á undan.

Um 17. gr.

Vegna þess að örðugt mun í flestum tilfellum að full-
sanna tilgang sveitarstjórna eða annara áhrifamanna, sem stuðla
að flutningi styrkþega milli framfærsluhéraða, er hér lagt til,
að sönnunarbyrðin sé gerð auðveldari með því, að tekin séu upp
í greinina orðin: "að því er ætla má".

Jafnframt er lagt til, að aukin sé hegning sú, er við
liggur, ef styrkþegi er með undirferli fluttur inn í annað fram-
færsluhérað þriggja ára framfærsluskylda er of lítil hegning.

Tíu ár virðast hæfilegri tími og í samræmi við ákvæði, sem frumvarp þetta leggur til, að tekið verði upp í 65. gr.

Um 18. gr.

Breytingin er í samræmi við breytingu þá, sem lagt er til, að gerð verði á 1. málsg. 67. greinar laganna.

Um 19. gr.

Breytingin er í samræmi við tillögu þá, sem kemur fram í 20. grein frumvarpsins um breytingu á 72. grein gildandi laga.

Um 20. gr.

Grundvöllur sá, sem 72. gr. gildandi laga fyrirskipar við útreikning tillags úr Jöfnunarsjóði, er ekki eðlilegur.

Áhrifagildi þeirra stofna, sem þar er miðað við, er ekki í réttum hlutföllum við raunverulegt gildi þeirra, sem tekjustofna fyrir bæjar- og sveitarfélögin.

Mannfjöldinn er neikvæður tekjustofn að því leyti, sem mennirnir eru þurfamenn, og hefir augskýlega of mikil áhrif við útreikninginn.

Skattskyldar tekjur eru besta álögustofninn fyrir hvern bæ og sveit, og ættu því að verka hlutfallslega mest.

Skuldlausar eignir eru annar besta tekjustofninn og ættu því að ganga næst skattskyldum tekjum að hlutfallsáhrifum.

Fasteignir eru að vísu dálítið notaðar, sem mælikvarði fyrir gjaldskylda til bæjar og sveitar, en þær eru ekki mælikvarði á gjaldþolið, og eru líka innifaldar í skuldlausum eignum að því leyti, sem þær eru ekki á kafi í skuldum. Áhrif þeirra verða því óheilbrigð. Réttara að fella niður að miða við þær.

Breytingartillaga frumvarpsins um, að miðað sé að $\frac{1}{6}$ hluta við mannfjölda, á aldri frá 18-60 ára, $\frac{1}{2}$ hluta við skattskyldar tekjur og $\frac{1}{3}$ hluta við skuldlausar eignir, er byggð á því, að með því sé þessum stofnum gefið eðlilegra áhrifavald og miklu nær því komist, en áður var, að skifta fé Jöfnunarsjóðsins samkvæmt tilgangi hans.

Um 21. gr.

Engin ástæða er til þess að draga gildistöku laganna.

Um 22. gr.

Nauðsynlegt er að Framfærslulögin séu til í einni heild.

Reykjavík, 16. febr. 1939.

Karl Kristjánsson.

Friðjón Skarphéðinsson

Ólafur Sveinbjörnsson

Benedikt Guttormsson

með fyrirvara um 19. og 20. gr.

Handwritten notes in Icelandic, including the words 'með fyrirvara' and 'um 19. og 20. gr.'

Handwritten notes in Icelandic, including the words 'með fyrirvara' and 'um 19. og 20. gr.'

50.4.

1) Látu einn allskemjamaður, sem jafnframt
heft: einn með hvarargfi stj. í tölum
byggta áherslu.

2) Látu hvert sveitarfélag geta ~~þróað~~ heft
innflutninga en að myndunum í
heft að stjórta til afstjórnar.

Þegar skygnt er um eftir úrreðum til bóta á því ástandi, sem nú er, verður einna fyrst fyrir að athuga, hvort ekki sé rétt að gera landið allt að einu framfærsluhéraði. Afnáms sveitfestitímans, sem ákveðið var með framfærslulögunum 1935, sýnist mjög stuðla að því, að þessi skipun væri upp tekin. Má raunar segja, að fyrir henni votti í ákvæðum laga 1935 um Jöfnunarsjóð, sem eðlaður er til þess að jafna kostnað milli framfærsluhéraða. Um það er að vísu deilt, hvort sú jöfnun sé fyllilega réttlát, og er því einkum haldið fram af Reykjavíkur hálfu, að svo sé ekki. En hætt er við, að sú skipun, sem allir telja réttláta, finnist seint í þessum efnum. Og ef sveitarstjórnir eiga að halda áfram meðferð þessara mála, svo sem hér á landi hefur stíð verið, þá er ljóst, að einkverskonar jöfnunarsjóður hlýtur að vera einkenni þess, að í reun og veru sé landið eitt framfærsluhérað. En ef ríkið sjálft á að taka þessi mál í sjónar hendur og framfærslustyrkir eiga beint að greiðast úr ríkissjóði fyrir milligöngu stjórnskipaðra manna um land allt, er tvímælalaust, að þessu mundi fylgja slík röskun á allri vald- og tekjuskiftingu ríkis- og sveitarstjórna, að slíku verður ekki á komið fyrr en eftir miklu rekilegri íhugun, en nú hefur verið kostur á. Enda er það ljóst, að þótt landið allt væri gert eitt framfærsluhérað, þá er þar með engan veginn leystur sá vandi, hvernig eigi að sporna gegn þeirri hættu, sem þjóðfélaginu öllu stafar af hinum óeðlilegu flutningum fólks til einstakra staða í landinu.

Annað úrreði, sem til athugunar hefur komið, er að taka af nýju upp sveitfestina. A. m. k. einn nefndarmannt, Bjarni Benediktsson, telur æskilegt, að svo væri gert.

Slíkt hefur samt ekki þótt fært, enda sveitfestitíminn afnuminn 1935 vegna þess, að hann þótti ekki framar við eiga. Mundi sveitfestitími heldur ekki geta spornað gegn því atvinnuleysisbóli, sem stafar af hinum óeðlilegu fólksflutningum byggðarlaga á milli.

Að öllu þessu athuguðu hefur þótt réttast að láta meginatriði framfærslulaga frá 1935 haldast enn um sinn óbreytt, en reyna að sníða af helstu vankantana. Má þar til einkum telja ákvæðin um, að þeir, sem þegar hafa þegið af sveit, skifta yfirleitt um framfærslusveit jafnskjótt og þeir flytja. Ennfremur að vald sveitarstjórna er nú um of skert, svo að erfiðara er um heppilega framkvæmd en ella mundi. Jafnaframt því, sem tillögur eru bornar fram til að bæta úr þessu, er svo gert ráð fyrir, að flutt verði sérstakt frumvarp til þess að koma í veg fyrir tjón af óeðlilegum flutningum fólks á milli byggðarlaga.

Neðanfarandi nefndin hefur tekið til athugunar ýmsar aðrar breytingar heldur en hér koma fram, þó að ekki hafi orðið samkomulag um þær. T.d. álfur Sverrir Gíslason, að regla sú, sem sett er í 72.gr. framfærslulaga um jöfnun framfærslukostnaðar, etti meira að miðast við skattskyldar tekjur og skuldlausar eignir en nú er. Þá hefur Jón Brynjólfsson talið ástæðulaust nema því aðeins, að 72.gr. væri breytt, að breyta ákv. 73.gr. í þá átt, að Reykjavík komist undir sömu jöfnunarákvæði og önnur sveitarfélög.

Um einstakar greinar frumverpsins er þetta að segja:

Um 1. gr.

Þar sem kjörforeldri er skylt að ala upp og framfæra kjörbarn sem sitt eigið barn, þykir eðlilegt, að kjörbörn séu einnig skyld að sjá fyrir kjörforeldrum sínum, ef þau eru þess unkomín, svo og, að kjör-

foreldri sé með sama skilyrði skylt að sjá fyrir
kjörbarni sínu, þótt það sé orðið 16 ára. Aftur á
móti hefur ekki þótt ástæða til að taka upp samskonar
ákvæði um stjúpbörn, þar sem alt getur verið óvissara
um samband þeirra og stjúpforeldris.

Um 2. gr.

Eftir núgildandi ákvæðum losnar framfærslu-
maður alveg undan fra færsluskyldu sinni, ef styrkþegi
að ástæðulausu neitar að setjast að á heimili hans.
Með þessu er mjög ýtt undir, að tylliástæður sénu
fram borner af hálfu styrkþega til þess að velta fram-
færsluskyldunni af vandananni hans og yfir á sveitina.
Slíkt er ótækt og því sjálfsagt að fella 3. mgr. 7. gr.
framfærslulaganna úr gildi þegar af þeirri ástæðu.
En um hitt, að úrskurður sé fenginn á hendur fram-
færslumanni og hann skyldaður til að greiða í pening-
um er ljóst, að efnahagur alls þorra manna er hér á
landi slíkur, að honum er ómögulegt að greiða stórfé
út af heimilunum, þó að vel megi standa undir lög-
skyldum, ef fullnægja má þeim viðurgerningi á heimili.
Við þessa þjóðfélagsheitu verður að miða ákvæði lag-
anna. Atti það og að vera því hettumanna sem hér er
um vandanann að reða, og ótækt að láta krit þeirra í
milli verða almennangi í landinu til útgjalda. En svo
verður í r un og veru, þó að fornleg skylda sé lögð á
framfærslumann til að greiða það, sem hann getur ekki
af höndum innat út af heimili sínu.

Um 3. gr.

Ákvæðið er sjálfsögð afleiðing þess, sem 1. gr.
var lagt til.

Um 4. gr.

Vitað er, að enganveginn fer eftir saman fast
aðsetur og greiðsla almennra gjalda á þeim stað.
Ákveðið um almenn gjöld skapar því einungis óvissu
og er til hins verra. Hinsvegar er þetta auðvitað eitt
af því, sem taka verður tillit til, þegar gera skal sér
ljóst, hvort um fast aðsetur sé að ræða, en sem beint
skilorð á það ekki við. Er því sjálfsagt að fella það
niður.

Um 5. gr.

Hér er ráð fyrir því gert, að sú meginregla haldist
eftir sem áður, að enginn sveitfestitími sé, heldur
þölist maður þegar framferslurétt á einhverjum stað,
þegar maður hefur tekið sér þar lögheimili. Hinsvegar
er niður felt fyrirmælið um, að þessi regla taki einnig
til þeirra, sem þegar eru á styrk, og er rett um þá í
næstu grein á eftir. Þá er þarum orðum tekið fram,
að maður þölist ekki framferslurétt með dvöl sinni á
einhverjum stað til lækninga eða heilsuþótar. Þetta er
alveg samsvarandi dvöl á sjúkrahúsi og á heilsuhæli,
og sjálfsagt að láta hið sama gilda um hvorutveggja.
Mun og eðlilegast að líta svo á, að sú regla gildi
nú þegar, en til frekara öryggis er rétt að segja þetta
ótvífrett.

Fýrmi er þar á móti það, að sá, er einhversstaðar
hefur átt slíka dvöl, vinni sér ekki framferslurétt
þar sem hann tekur sér heimili að dvölinni lokinni,
fyrir en hann hefur komist ~~þar~~ af styrklaust í tvö ár
óslátið. Þetta ákveði er nauðsynlegt vegna þess, að
reynslan sýnir, að menn, sem verið hafa á spítölum og
öðrum slíkum stofnunum, setjast mjög oft að nærri
^{þeim}
~~spítölum~~ að dvölinni lokinni. Getur það og verið ^{þeim}
móttálinn þessum

alls-endis nauðsynlegt, því að þótt þeir séu að nafni til vinnufarir, þá getur það mjög á ýmsu oltið um það, og þeim í alla staði verið hentara að breyta sem minnst um dvalarstað. En þessi dvöl þeirra er í rauninni beint framhald af hinni fyrri og rétt að láta sömu reglur gilda. Hvernig sem á er litið er mjög ósanagjarnt að skylda þá sveit, er þeir setjast að í, til þess að taka við framfaralú þeirra, meðan alveg er óvíst, nema þær ástæður, er í upphafi leiðdu til dvalar þeirra, taki sig upp af nýju. Hafa og komið fram kvartanir um, að t.d. verið amað við fyrverandi berklastrjúklingum nærri berklastrhelunum af ótta við, að þeir yrðu þar til sveitarþyngsla. Með því að láta þá halda fyrri framfaralúsvéit án tillits til þess, hvar þeir settust að, mundi úr þessu bætta. Öll rök hníga því að því, að þessir menn haldi sinni fyrri sveit þangað til verulegar líkur eru að því færðar, að þeir séu orðnir semilega heilir. En það, að þeir hafa komist styrklaust af í 2 ár, bendir mjög sterklega í þá átt.

Um 6. gr.

Sinn af verstu göllunum á núgildandi framfaralúlöggjöf er sá, að þeir, sem eru á styrk, vinna sér framfaralúsvéit um leið og þeir hafa einhversstaðar tekið sér lögheimili. Slíkt ákvæði mun vera einsdæmi og er t.d. ekki í dönsku framfaralúlöggjöfinni, er þó gengur mjög langt í þá átt að afnema sveitfestitíma, og höfð var að þessu leyti til hljóðsjónar við setningu framfaralúlaganna 1935. Með þessu ákvæði laganna er beinlínis ýtt undir sveitarstjórnir ~~á jta undir sveitarstjórnir~~ ^{Konng} að jta þurfa mönnum af sér á aðrar sveitir. Við slíku er raunar reynt að gera annarsstaðar í lögunum, en bæði er, að því líkar tiltektir

sveitarstjórnar er mjög erfitt að sanna, þó að á hvers manns vitorði séu, og að viðurlög laganna eru allsendis ófullnægjandi. En einnig þó að svo stundi á, að sveitarstjórn eigi engan þátt í flutningi þurfamanns, þá er ákvæðið engu að síður mjög varhugavert, því að þurfamenn vilja miklu síður dvelja í hinum fémennari héraðum, þar sem öllum er kunnugt um hagi þeirra og með hverjum hatti þeir ^{þarast af} draga frá lífið. Þeir sækja því allir á hina fjölmennu staði, þar sem minna ber á þeim og ekki er verulega eftir þeim tekið. En með þessum hatti verður þurfamannabúninginn á hinum fjölmennari stöðum lítt þarilegur, og sveitarfélögin sligast hvert af öðru undan honum. Loks er á það að líta, að með þessu safnast þurfamennirnir þangað, sem dýrast er að framfara þá, og kemur það vitanlega áður en lýkur niður á þjóðfélaginu öllu.

Verður því ekki um það deilt, að núgildandi ákvæði eru ótak og að þótt sveitfestitíma eigi ekki ~~almennt~~ almennt við, þá sé hann óumflýjanlegur, þegar svo stendur á, sem hér um ræðir. Um það má vitanlega deila, hversu langur hann skuli vera, en minna en 2 ár koma naumast til greina. Þá þykir og sjálfsagt að láta hið sama ganga yfir þá, sem á styrk voru skömmu áður en þeir fluttu, og hina, sem einmitt þá eru styrkþegar. Ella verri sveitarstjórnur í lófa lagið að ýta af sér margra ára styrkþegum með því að melta þeim/styrk og neyða þá þannig til að flytja. Ef halda á þeirri reglu almennt að hafa engan sveitfestitíma verður að gera frá henni þær undantekningar, er komi í veg fyrir algera upplausn í þjóðfélaginu.

Um 7. gr.

Í sjálfu sér má um það deila, hvort heppileg séu ákvæði 15. gr. framferslulaganna um, að

verður að setja hlífstöð fyrir milli um sveitar, og
fóstarforaldrar geti haldið barni fyrir lögskyldum
framferslumanni, sem barnaverndarnefnd eða hreppsnefnd
telur ekki óhæfen til að ala barnið upp. En hitt er
alveg fráleitt að láta þetta verða til þess, að sveitar
sjóður greiði meðgjöf, sem hann slyppi frá, ef barnið
væri hjá lögskyldum framferslumanni. Hér er farið fram
á að leiðrétta ~~þessa lög~~^{þetta}, og er þess að geta, að
þrátt fyrir það helst vitanlega heimild til þess að
taka barn af lögskyldum framferslumanni, ef hann telst
óhæfur til uppeldisins. Breytingarnar valda barninu
því engu tjóni, heldur einungis losa sveitarsjóð við
óþörf útgjöld.

Um 8. gr.

Ákvæði þetta er nýmali og er í samræmi við það,
sem í Danmörku gildir um íslenska ríkisborgara. Þykir
fara best á því, að í báðum ríkjunum gildi um þetta
hliðstæðar reglur, enda munu þessi sérákvæði ekki
haldast lengur en jafnréttisákvæði sambandslaganna.

Um 9. gr.

Núgildandi fyrirmáli 21. gr. framferslulaganna
ganga lengra um greiðsluskyldu íslenskra ríkisins á
styrk veittum erlendis til íslenskra ríkisborgara en
tíðkanlegt er. Legt er til, að upp verði tekin sama
regla og önnur ríki fylgja í þessu efni, og sýnist það
sjálfsagt.

Um 10. gr.

Eftir núgildandi lögum er miðað við meðalmeðlag,
þar sem ekkjan á heima, þó að barnið eigi heima annars-
staðar. Kostnaðurinn fer vitanlega eftir heimili
barnsins, og er því auðsett, að við það ber að miða.

Um 11. gr.

Til samræmis við ákvæðin um, að sé, sem þiggur
styrk, vinni sér ekki nýja sveit með flutningi sínum,

verður að setja hliðstæð fyriræli um ekkjur, sem fengið hafa meðlagsúrskurði með börnum sínum. Ef endanleg greiðsluskylda á úrskurðinum stti sem nú að hvíla á þeirri sveit, sem heimili þeirra hverju sinni er í, mundi það valda því, að þær væru öðrum fremur hraktar á milli sveita og hafa í för með sér margskonar ranglæti. Þóllilegast er, eins og hér er gert, að leggja yfirleitt hina endanlegu greiðsluskyldu á þá framfærslusveit, er maðurinn átti, er hann andaðist, án tillits til síðari flutnings ekkjunnar. En hafi ekkjan komist af um langt skeið meðlagslaust og flutt brott úr þessari sveit mundi þó ósamngjarnt að láta hana greiða. Þess vegna er fyrirælið um, að sú framfærslusveit, er ekkjan á, þegar hún krefst meðlagsins skuli stíð, án tillits til síðari flutnings, greiða það, ef hún krefst þess þegar meira en tvö ár eru liðin frá dauða mannsins.

Að því leyti, sem ekkjan kann hinsvegar jafnframt meðlögunum að þurfa á eiginlegum framfærslustyrk að halda, haggja þessi fyriræli engu frá almennu reglunni um hvaða sveit skuli greiða hann. Réttarstaða ekkju verður yfirleitt betri vegna þessa ákvæðis en ekki lækari.

Um 12. gr.

Rétt þykir að hafa beina heimild fyrir kosningu varamanna, þar sem hún er nauðsynleg og tíðkuð.

Þóllilegt er, að kjörtímabili framfærslunefndar sé hið sama og annara fastra nefnda, en bæjarstjórn kýs. Flokkahlutföll og aðstæður allar geta breyst á svo löngum tíma sem kjörtímabili bæjarstjórnar, og er engin ástæða til að miða við það um þessa nefnd fremur en aðra.

Um 13. gr.

Á neyðartínum er hugsanlegt, að skattgreiðendur geti ekki innt af hendi miklar peningagreiðslur til framfærslumála, en séu þó færir um að láta í té mat o.p.h. á heimilum sínum. Þó að þessi háttur væri á hefður mundi það enganveginn leiða til þess að hámilum styrkþega yrði sundrað, því að banninu gegn slíku er haldið. Breytingin mundi þvert á móti ^{hafi þó myndu} leiða til þess, að illa stæðum sveitarfélögum yrði fært að láta styrkþegum í té samskonar viðurveru og skattþegar þess fá, þó að beinar fjárgreiðslur til þeirra væru útilokaðar.

Um 14. gr.

Um 14. gr. er á milli, þar sem vinnu Hins og fyrir segir er sjálfsagt að halda banninu gegn því að leysa upp heimili og skilja hjón samvistum. Þetta bann má þó ekki verða til þess, að menn geti skotið sér undan eðlilegri atvinnusókn, t.d. að fara í ver, kaupavinnu, vegavinnu o.p.h. með því að segja, að slíkt hefði samvistaslit í för með sér. Rétt er, að þetta sé berum orðum fræm tekið, þó að það vafalaust felist í nágildandi lögum.

Um 15. gr.

Um 15. gr. er fyrir honum stött, þar sem E.t.v. felst ákvæði þetta í fyrirmæli framfærsluleganna um, að sveitarstjórnun sé heimilt að fara með fjárkröfur styrkþega á hendur öðrum mönnum. Þar sem nokkur vafi hefur þó þótt á þessu leika er réttara að taka það fræm berum orðum fram, enda er styrkþega jafnframt fenginn réttur til að skjóta ágreiningi um þetta til yfirvalds, en síðan má bara hann undir ráðherra. Að þessu leyti er réttarstaða styrkþega því gerð betri en ella væri, en hitt auðsjáanlega öllum til hagsbóta, að þeir styrkþegum, sem ekki kunna með kaup sitt að fara, sé varnað þess að sólundu því. Nauðsynleg afleiðing þess fyrirmælis er það, að kaupgreiðendur, sem vanrækja að hlýða fyrirmælum sveitarstjórnar í þessu efni, ábyrgist þá vanrækslu.

Um 16. gr. Þegar styrkþegar hafa reynt að leynd tekjum af vinnu, sem þeir hafa haft. Ekki er heldur alveg óþekt, að þeir hafi skotið peningum undan. Ákvæði þessarar greinar eru til þess ætluð að hegara sé að koma í veg fyrir þetta.

Um 17. gr. Nágildandi fyrirmæli hafa ekki þótt veita sveitarstjórnunum nógu rúma heimild til þess að vísa styrkþegum til vinnu. Ekki er nógu skýrt kveðið á um, að heimilt sé að koma mönnum í vinnu utan heimilissveitar þeirra. Er slíkt þó alveg nauðsynlegt hér á landi, þar sem vinnu er að fá á mismanandi stöðum eftir árstíðum. Þá er kaupgjaldsákvæði nágildandi laga einnig óljóst og óheppilegt. Virðist helst miðað við kaupgjald á heimili styrkþega, þó að sjálfsagt væri, ef ákvæðinu væri haldið, að miða við vinnustaðinn. En rétt er að fella þetta ákvæði alveg niður, vegna þess að þá, sem ekki fær séð fyrir sér og sínum getur ekki meðan svo er, gert frekari kröfur en honum sé séð farborða, en á ekki neina heimtingu á tilteknu kaupmiðan svo er fyrir honum státt. Mundi og oft svo ástátt, að styrkþegi hefði ekki fulla starfskrafta, og er kaupgjaldsákvæðið þá ^{óheppilegt} ~~þá~~. Niðurfelling ákvæðisins hefur hinsvegar í för með sér enga hættu á að sveitarstjórn misbeiti valdi sínu, því að styrkþegi getur skotið máli sínu til lögreglustjóra framfarslusveitar, og þaðan má áfrýja málinu til ráðherra. Áfrýjunarrétturinn til ráðherra er nýr og er til aukins öryggis.

Í 2. mgr. er berum orðum tekið fram, að heimildin til að láta barnsföður vinnu eða fangelsi taki jafnt til feðra skilgetinna sem óskilgetinna barna. Þetta er laga ríf á styrkveitlagar í skjóli þess, að hún fal

gert, vegna ~~þess~~ úrskurðar lögreglustjóra í Reykjavík og stjórnarráðs í gagnsteða átt, og er með þessu komið í veg fyrir allan frekari miskilning um efnið.

Um 18. gr.

Framfærslulögin leggja í ýmsum samböndum skyldu á sveitarfélag til þess að annast greiðslur fyrir annað sveitarfélag. Hér á nið greiðsluskýlda sveitarfélag ekki um neitt að velja. Það verður að inna ^{guldren} af hendi, hvort sem það vill eða ekki og jafnvel þó að það hafi margreynt hitt sveitarfélagið að óakilssemi. Þegar svo stendur á er það eðlilegast, að sé, sem leggur því greiðsluskýlduna á herðar, ábyrgist ^{að} endargreiðsla fari fram. Hér er því lagt til, að ríkið ábyrgist þessar greiðslur milli sveitarfélaga. Til ábyrgðarinnar kemur vitanlega ekki fyrir en reynt hefur verið á venjulegan hátt að ná greiðslunni hjá því sveitarfélagi, sem endanlega skyldi greiða. Áhætta ríkissjóðs í þessu efni er heldur ekki ýkja mikil, þar sem ríkið á að inna ýmsar greiðslur af hendi til sveitarfélaganna t. d. úr jöfnunarsjóði, og getur því skuldað jafnað. En hvað sem um það er, þá leiðir það af ákvæðum þessa frumvarps um sveitfestitíma í einstökum tilfellum, þar sem hann er óumflýjanlegur, að tryggja verður, að sveitarfélögin fái kröfur sínar á önnur sveitarfélög greidd. Að vísu er hægt að hugsa sér, að sveitarflutningar veru teknir upp af nýju og þannig komið í veg fyrir, að nokkrar verulegar skuldir stofnuðast sveitarfélaga á milli. En ekki hefur þótt fært að leggja þetta til, og er þá ekki um annað úrreði að ræða en ábyrgð ríkissjóðs.

Á hinn bóginn verður vitanlega að búa svo um, að sú sveit, þar sem styrkþegi er, verði ekki óþarflega ríf á styrkveitingar í skjóli þess, að hún fái

þar endurgreiddar. Þessvegna er það gert að reginreglu að hún fái einungis endurgreidda 2/3 hluta þess, sem hún hefur greitt. Með því er henni veitt verulegt aðhald, en þó ekki um of illa að henni búið, þar sem hún á greiðslu á þessu vísa, gagnstætt því, sem nú er. Þegar sveitarstjórn hefur engin áhrif á, hversu styrkurinn verður hár, svo sem er þegar um yfirvaldsúrskurð er að ræða, er hinsvegar engin hætta á óparfacyðslu af hennar hálfu, og er því atlast til, að þá haldi hún fullum endurgreiðslurétti.

Um 19. gr.

Hér er um að ræða hjálp til styrkþega í neyð, þar sem óþörf eyðslusemi af hálfu þeirrar sveitar, er fyrst innir greiðsluna af hendi, sýnist ekki komast að. Er því lagt til, að hún haldi fullum endurgreiðslurétti og að ríkið ábyrgist greiðsluna að fullu.

Um 20. gr.

Rétt þykir að setja stuttan fyrningarfrest á kröfur sveitarfélags á milli, til þess að þar liggi ekki óhefilega lengi í salti og komi fyrst fram seint um síðir.

Um 21. gr.

Nú er sú sveit, þar sem barnsfaðir á lögheimili þegar greiðsla er krafist, endanlega skyld til að greiða meðlagið. Réttara sýnist að miða við gjaldþaga meðlagsins, og er lagt til, að svo verði gert.

Þjálfsgætt er, að sú sveit, er barnsfaðir hverju sinni hefur átt framfarslurétt í, greiði meðlög hans, þó að kröfu hafi ekki strax verið hægt að gemáhendur því, vegna þess að óvíst var, hvar barnsfaðir var niður kominn. Fyrirælið hefur minni þýðingu en ella vegna þess, að barnsfaðir mun eftir frumvarpinu yfirleitt halda þeirri sveit, er hann átti, þegar greiða

varð fyrsta meðlagið fyrir hann. Ákveðið getur samt stundum átt við og er því rétt að taka það upp.

Um 22. gr.

Í þessari grein er kaupgreiðendum barnsfeðra gert að skyldu að greiða kaupið til sveitarstjórnar eftir kröfu hennar eftir sömu reglum og um aðra styrkþega gildir. Þó er hér að engu miðað við, hvort barnsfaðir kann með fé að fara eða ekki, heldur er heimildin veitt gegn öllum barnsfeðrum. Hefur og reynslan sýnt, að gegn þeim er þörf á harðari ráðum en öðrum.

Um 23. gr.

Grein þessi ákveður, að ef móðir barns giftist skuli hún því aðeins fá greiðslur samskvað meðlagsúrskurði, að stjúpfaðirinn sé framferslupurfi. Þetta leiðir af því, að stjúpfaðirinn/ framfersluskyldur, og er í samræmi við hestaréttardóma, sem gengið hafa um þetta mál. Hinsvegar stoðar ekki að gera rétt kvenmanna betri, ef þær í stað þess að giftast taka einungis saman við mann og búa með honum í því skyni að halda meðlögum sínum. Þess vegna er lagt til, að sama regla skuli um hvorttvegga gilda, og er svo ákveðið, t.d. í dönskum lögum.

Ellast er tí, að meðlagið er í öfud á við um meðlagið með komu ekkert annað meðlagið.

Um 24. gr.

63. gr. framferslulaganna á vitanlega einungis við um það, hvenær styrkþegi sé ekki skyldur til að endargreiða styrk, en fjallar alls ekki um fjárskifti sveitarstjórna. Er lagt til, að þetta verði sagt svo skýrt, að ekki verði um vilt.

Um 25. gr.

Hér er ráð fyrir því gert, að styrkþegar flytji sveitarfélaga á milli að tilhlutun sveitarfélaga, án þess að nokkur launung sé á það lögð. Má vel svo fara, að á næstu árum kveði meira að slíkum aðgerðum en

er gert hefur til þessa. Því að full þörf sýnist vera að beina einhverju af því fólki, sem safnast hefur á þá staði, þar sem það hefur ekki neitt að gera og er þar því einungis sjálfur sér og öðrum til tjóns, þangað, sem lífvænlegra er.

Þegar svo stendur á sýnist rétt, að sú sveit, sem styrkþega ráðstafar, standi undir öllum kostnaði við hann, á meðan hann er að koma undir sig fótunum á nýja staðnum. Er því svo ákveðið, að hann geti því aðeins unnið sér framferslurétt í hinni nýju sveit, að hann komist af styrklaust í 2 ár óslitið eftir að hann hefur dvalið þar í 4 ár. Aðlast er til þess, að dvalarsveitin fái að fullu endurgreiddan kostnað þann, er hún kann að hafa af styrkþega, á meðan hann heldur hinni fyrri sveit, og að ráðisajóður ábyrgist þar greiðslur, ~~annar vís.~~

Um 26. gr.

Þengdur er fresturinn í upphafi 66. gr. úr 4 mánuðum í 2 ár, þannig að rannsókn á að fara fram, ef maður verður styrkþurfi ~~á 1 ári~~ ^{á fyrri 2 árum}, sem hann dvelur í einhverri sveit. Jafnframt er gert ráð fyrir, að rannsóknin fari því aðeins fram, að þörf sé á henni, og er það sjálfsegt.

Um 27. gr.

Senkvæmt núgildandi ákveðum sleppur sú sveit betur við þurfalíng sinn, sem með brögðum og undirferli ráðstafaer honum í aðra sveit, heldur en sú, sem enga dul dregur ó, að hún eigi þátt í flutningi hans. Í fyrri tilfellingunni verður sveitin að sjá fyrir styrkþega einungis í 3 ár, og vitanlega eingöngu í þeim tilfellum þegar misferli sveitarstjórnar sennast, en í síðara tilfellingunni stíð meðan hann þarf á óslitnu sveitarframfari að halda. Þvílík verðlaun á óheiðarleikanum ná vitanlega ekki neinni átt. Hér er þvert á móti lagt

til, að ef slíkt misferli af hálfu sveitarstjórnar eða einstakra áhrifamanna sveitarfélags sannað, þá skuli það endurgreiða allan þann styrk, sem maður þarfnast í því sveitarfélagi, sem honum var ýtt til. Skiptir þá ekki máli, hvort maður hefur þurft að halda á óslitnu framferi eða ekki. Bnafrumur er lagt til í samræmi við næstu grein á undan, að í stað 4 mánaða frests komi ^{2400 au} ~~ársfrestur~~, og er það sjálfsagt.

Um 28. gr.

Látið er haldast til frækara öryggis, að ríkissjóður skuli greiða dvalarsveit allan þann kostnað, sem hún verður fyrir, þegar svo stendur á sem hér segir. Í þessu tilfelli þarf dvalarsveitin alls ekki að krefja hina, heldur annast ríkissjóður greiðsluna þegar í stað, en hennar fær svo endurgreiðslurétt á hitt sveitarfélagið.

Um 29. gr.

Hér er lagt til að frestur sá sem hreppsnefndir og bæjarstjórnir hafa til að skila skýrslum sínum sé lengdur til 1. júní, er það af þeim sökum að skýrslur þessar hafa ekki borist á þeim tíma sem tiltekinn er í lögunum og sýslumönnum því falið að safna þeim. Átlast er til að ráðuneytið ^{gæti} ~~veri~~ við öllum skýrslum fyrir 1. júní.

Þá er og gert ráð fyrir að alstaðar í lögunum komi orðið ráðuneytisins í stað atvinnuálaráðuneytisins og þykir það betur fara vegna þeirrar skiftingar sem nú er orðin á ráðuneytinum.

Um 30. gr.

Um a. og b. lið þeirrar greinar vísast til þess er segir í athugasemdum við 29. gr., því sama ástæða er fyrir hendi um þessar skýrslur og þar er þar getur.

Hinsvegar er rétt að það sé skattstjórinn en ekki tollstjórinn í Reykjavík sem skilar skýrslum þessum því hann hefir þar undir höndum og vinnur úr þeim.

Um 31. gr.

þarfnast ekki skýringa.

Um 32. gr.

Með breytingu þessari er gert ráð fyrir því að Reykjavík, sem samkvæmt gildandi lögum fær jöfnun síðar en önnur sveitarfélög, komist undir sömu jöfnunarákvæði og önnur sveitarfélög landsins. Áru ástaðurnar fyrir því að hafa hana sér í flokki minni er fullkomin jöfnun er framkvæmd og ekki lengur bundin við einar 250 þúsund krónur í því skyni, svo sem áður var. Rétt bykir að léta 10% frádráttarákvæðið halda sér í lögnum vegna þess að með því mátti verður meira af fé Jöfnunarsjóðs varið eftir reglu 72. gr. en annars yrði, og verður að telja að það sé réttmætt.

Þá er og niðurlagi greinarinnar breytt á þann veg, að verði Jöfnunarsjóði bæjar- og sveitarfélaga, sem nú hefur verið falið hlutverk þessa kafla laganna með lögum nr. 69 frá 1937, ekki séð fyrir nægum tekjum, skuli ríkissjóður greiða það sem á vantar til þess að fullkomin jöfnun fái st.

Um 33. gr.

Viðurlög þau er gilda nú, ef skýrslum er ekki skilað á réttum tíma, eru dagsektir sem sýslumenn eða bæjarfógetar ákveða. Þessum viðurlögum sum aldrei hafa verið beitt þó dregist hafi lengi að senda skýrslur. Þau eru því gagnslaus. Um það, ef dráttur verður á skýrslum sýslumanna og bæjarfógeta eru engin viðurlög, enda óviðkunnanlegt að setja slík.

Hinsvegjar er rétt, ef um vanrækslu verður að ræða að sveitarfélög þau sem í hlut eiga missi tilkall til greiðslna úr sjóðnum, og að nota megi tölur þeirra sveitarfélaga frá næsta ári á undan svo ekki hefjist reikningskil þessvegna.

Um 34. gr.

Þarfnast ekki skýringa að öðru en því, að breytingin undir b.11ð leiðir af breytingum þeim, sem lagt er til að gerðar verði í 29. og 30. gr.

Um 35. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 36. gr. og 37. gr.

Greinar þessar þarfnast ekki skýringa.

Viðbótar breytingar.

Við nákvæman samanburð og samlestur, sem nefndin hefir framkvæmt þegar til fulls var gengið frá öllum breytingartillögnum kom í ljós, að í ýmsum ^{þeim} greinum laganna, sem ekki er að neinu breytt þarf að breyta, samræmisins vegna, nokkrum orðum, og fylgja þær breytingar hér á eftir. Þessar breytingar allar eru beinar afleiðingar breytingartillagnanna í frumvarpinu eins og þær raunar bera með sér og til þess að komast hjá þeirri vinnu að umsteypa bæði frumvarpi og greinargerð eru þær látnar fylgja hér með og er ég fús til þess að annast, er frumvarpið fer í prentun, að þær verði þá settar inn sem sérstakar greinar á sína stað í frumvarpinu og tilvitnun athugasemda samræmd.

Breytingarnar eru þessar:

Við 8. gr.

Í stað "atvinnumálaráðherra" komi "ráðherra".

Við 14. gr.

- a. Í stað "heimilissveit" á 4 stöðum í greininni komi: "framfærslusveit".
- b. Í stað "lögheimili" í 2. mgr. komi: "framfærslurétt".

Við 23. gr.

Í stað "atvinnumálaráðherra" í niðurlagi greinarinnar komi: "ráðherra".

Við 26. gr.

Greinin fellir burtu.

Við 60. gr.

Í stað "heimilissveit" komi: "framfærslusveit".

Við 61. gr.

Í stað "heimilissveitar" komi: "framfærslusveitar".

Jónas Guðmundsson.